

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția:
Str. A. D. Xenopol No. 11.
Administrația:
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT:
Parohiile: 200 Lei
Particulari: 160 Lei
Membrii Agrului 100 Lei

PARTEA OFICIALĂ

Pentru caz de mobilizare.

No. 3384/1933.

În conformitate cu adresa On. Minister al Apărării Naționale, Direcția Personalului, cu No. 25203/1933, comunicăm tuturor preoților Noștri, cari primesc ordine de repartizare pentru caz de mobilizare, că, dacă sunt mutați la altă parohie, schimbarea domiciliului ei înșiși au să o comunice atât Direcțiunii Personalului din Ministerul Apărării Naționale, cât și unităților, la cari au fost repartizați.

Oradea, 6 Noemvrie 1933.

PARTEA NEOFICIALĂ

Congresul general al Agru-lui la Dej.

Dejul. Precum am anunțat la timp, istoricul orașel dela confluența celor două Someșe, reședința de altă dată a principilor ardeleni, Dejul, a întrunit, în zilele de 21, 22 și 23 Octomvrie a. c., mai bine de zece mii de Români uniți. Au venit, firește, foarte mulți intelectuali dela Cluj, actuala capitală a Ardealului, dela Blaj, centrul provinciei noastre mitropolitane, dela apropiata Baia Mare, din Sighet, din Carei, din Satu Mare, din Târgu Mureș, din Brașov, din București. A fost de față și Oradea noastră, reprezentată printr'un grup de 13 fruntași. Grosul afluenței l-au dat, însă, sătenii, bunii noștri săteni de pe valea Someșului, aproape toți de legea noastră, de legea Romei străbune. De aceea, din punctul de vedere al manifestațiilor de masă, Dejul a fost foarte bine ales.

Dar ales a fost Dejul și prin manifestațiile înălțătoare, prilejuite de acest congres.

Iată momentele principale!

Pregătirea localnicilor a început cu luni înainte de congres. La un moment dat, acest congres era vorba să se țină chiar în Septemvrie. S'a amânat din cauza pelerinajului. În tot timpul, însă, comitetul de organizare local, în frunte cu inimosul președinte, Dr. Victor Pop, notar public, a fost la postul datoriei. La termenul fixat, toate erau gata: măsuri pentru găzduirea oaspeților, înfrumusețarea orașului, aranjarea sălilor, animarea publicului.

Ziua dintâi (21 Oct.) a fost destinată, la început, primirii oaspeților. Dimineața, la ora 9³⁰, sosesc membrii comitetului central, însoțiți de un mare număr de alți membri ai Agru-lui. Când oprește trenul, fanfara Rgt. 81 dă o salvă de bun sosit, iar domnii Dr. Victor Pop și d. prefect Dr. Valeriu Bilțiu salută pe cei sosiți. În numele comitetului central al Agru-lui, mulțumește președintele Dr. Valeriu Pop. — La ora 11, membrii comitetului central se întrunesc într'o ședință de comitet, în sala cea mică a prefecturii județene, pentru a discuta raportul general și feluritele propuneri ce urmează să fie făcute congresului. Se remarcă propunerea de a lupta pentru apărarea ideii de drept, astăzi, din nenorocire, în plină disoluție, apoi aceea de a da cuvenita atenție educației tineretului de toate gradele: primar, secundar și superior, precum și societăților corale și muzicale, din ce în ce mai numeroase, în întreaga noastră provincie mitropolitană. — La ora 15³⁰, toată lumea a plecat la gară întru întâmpinarea episcopilor: Dr. Iuliu Hossu, Dr. Alexandru Nicolescu și Dr. Al. Rusu. I. P. S. episcopul nostru Dr. Valeriu Traian Frențiu era reprezentat prin P. canonic Augustin Maghiar. Pe înalții prelați îi salută, mai întâi, președintele general Valeriu Pop, apoi prefectul Dr. Bilțiu, pe urmă președintele local al Agrului Dr. Victor Pop. Răspunde P. S. S. episcopul Iuliu, arătând marea dorință a chiriariilor noștri de a vedea neamul românesc întreg, un trup și un suflet. În acórdurile înălțătoare ale inmurilor papal și național, precum și în uralele nesfârșite ale mulțimii entusiaste, pornește împunătorul convoiu spre oraș. Drumul îl deschide o aleasă ceată de Românași călări. Urmează automobile, trăsuri și mulțimea nesfârșită de pietoni. Clopotele bisericilor din Dej au prins și ele glas de sărbătoare să se auză'n depărtare și n'au încetat decât atunci când convoiul s'a oprit la mărețul arc de triumf. Aici, în numele cetățenilor acestui oraș, a salutată pe distinșii oaspeți d. primar Al. Coroiu. În numele acestora, răspunde P. S. S. episcopul Alexandru Nicolescu. Elevii liceului Andrei Mureșanu și ai celorlalte școli din localitate, așezați pe cele două margini ale drumului ce duce la biserică, formau un cordon de onoare. În ușa bisericii, P. protopop Marga, cu un ales sobor de preoți în odăjdii, întâmpină pe arhierii.

În numele acestora, răspunde scurt și sentențios P. S. S. Alex. Rusu. Apoi a început îndată.

Vecernia. Pontifică P. canonic D. Vaida, înconjurat de același sobor de preoți. Răspunsurile le dă corul liceului, sub conducerea Prof. Gh. Crișan. La anumite părți, ajută corul teologilor din Cluj cu P. prof. Silviu Popa. Predică P. canonic I. Agârbiceanu despre marile schimbări pricinuite în viața omenirii de legea lui Isus Hristos. Cu multă putere de convingere a arătat că această lege nu se împotrivesc instinctelor vitale sănătoase, ci aparițiilor bolnăvicioase a acestor instincte, exceselor. Creștinismul nu e o neagație, ci o strălucită afirmație a vieții.

Comitetul central continuă ședința întreruptă la amiază, discutând posibilitățile de activare mai efectivă ale Agru-lui. P. canonic I. Georgescu e însărcinat să ia contact cu reprezentanții presei și să facă propuneri concrete congresului.

Seara, la teatrul orașenesc, reprezentația piesei »Biruința« data de elevele școlii normale române unite din Gherla, sub conducerea profesoarelor Aurelia și Eugenia Sueicu.

Ziua a doua.

Liturghia arhierescă s'a ținut, la un altar improvizat, în vasta piață a orașului. Idee admirabilă! În ce biserică ar fi încăput cei peste zece mii de credincioși ce umplură piața, apoi balcoanele și ferestrele edificiilor înconjurătoare? Și mulțimea tot creștea. Veniau credincioșii satelor cu prapori, cruci, icoane și preoți în frunte. De unde la începutul liturghiei erau numai 48, la sfârșit soborul preoților ajunsese la 60. Răspunsurile liturgice le-a dat un grup de teologi, condus de P. prof. S. Popa, mai apoi excelentul cor dela Cluj, condus de d. Prof. I. Caranica. Acest cor are forțe de mână întâi dela Opera Română și din tot ce are lumea muzicală din capitala Ardealului mai ales. El e senzația și elevația clipei. Toate sufletele ascultătorilor sunt răpite în alte sfere prin efortul lui. Cât e de adevărat că numai arta te face să presimțеști cerul! Și pe nesimțite toată vasta piață a Dejului se umpluse de lume. Erau pline și balcoanele și ferestrele. Iar prin porți și trottoare abia te puteai strecura. Alt moment înălțător: cuminerea. Un mare număr de intelectuali, în frunte cu președintele Agru-lui, apoi și mai număroși țărani și muncitori se împărtaşesc cu pâinea cea cerească. Predica o rostește, cu inflăcărare tinerească, P. S. S. episcopul Alex. Rusu. Pornind dela cuvintele cântării: »Crucii tale ne închinăm, Christoase«, P. S. S. arată temeliile dogmatice și roadele practice ale patimilor Domnului, dela săvârșirea cărora în acest an sfânt, se împlinesc 19 veacuri. Cu brațele deschise spre cele patru puncte cardinale, crucea e sinteza mântuirii. Să ne facem apostolii ei, dacă vrem să ne mântuim și să ajutăm și pe alții. Solemnitatea religioasă nu se încheie cu liturghia, ea continuă cu

Procesiunea euharistică măreață, cum poate, n'a văzut Dejul una la fel. Lungul convoiu teoforic îl deschid elevii și elevele școlilor din localitate și din Gherla vecină, urmează societățile religioase, reuniunile Mariane, credincioșii satelor, bine orânduși în rânduri disciplinate. Sunt și două fanfare: Una din Șieu Măgheraș, alta a Regt. 81. Când încetează cân-

tarea credincioșilor, încep fanfarele. Străbătătorul lor glas metalic pătrunde toate ungherele și răscolesc toate sufletele. Nu mai e suflare de om acasă în tot Dejul. Toată lumea, mic și mare, a eșit într-o întâmpinare a Celui ce, purtat de PP. SS. episcopi sub baldachin, își face drumul triumfal dela altarul improvizat în piața cea mare până la lăcașu-i statornic din biserică. Participă și călugării franciscani, precum și călugărițele franciscane din localitate. Se ridică și bolnavii din paturi. Care singuri, care sprijiniți de alții, mai sănătoși decât ei, se arată și ei în ferestrele și ușile spitalului, pentru a aduce prinosul suferințelor lor Celui ce a mântuit lumea prin patima și suferințele sale.

I. ședință festivă începe imediat în sala cea mare a prefecturii. După cuvintele de deschidere ale P. S. S. Iuliu, prin care arată necesitatea orientării noastre în viața particulară și publică după lumina veșnică a evangheliei ia cuvântul d. președinte Valeriu Pop. Cuvântarea d-sale o publicăm în întregime în altă parte a revistei. P. prepozit Jacob Popa aduce salutul și binecuvântarea I. P. S. mitropolitului din Blaj, Vasile Suci, pe care numai boala și marea neputință în care se găsește îl împiedecă de a fi prezent în mijlocul nostru. Cu suflul, cu rugăciunile, cu ajutorul său însă e de față. P. S. S. Iuliu arată că întreaga provincie mitropolitană datorește mulțumită și recunoștință veneratului ei cap. P. canonic Aug. Maghiar prezintă salutul și binecuvântarea I. P. S. Episcop Valeriu Traian Frențiu, la auzul numelui căruia sala întreaga izbucnește în urale și aplause prelungite. D. prefect Bilțiu exprimă urări de bine în numele guvernului, convins și el de rostul mare ce această asociație, cași Biserica Unită, are în consolidarea noului Stat românesc. P. Marga, în numele bisericii unite; Dr. I. Bartha, într-o românească ireproșabilă, în numele bisericii romano-catolice, reprezentate prin P. canonic Dr. Balázs, și în al »Reuniunii populare rom. cat.«. P. Al. Gherman, în al bisericii ortodoxe, cu care uniții au colaborat, de atâtea ori frățește, ca în 1791, în 1848 și 1918. D-na Livia Boilă în numele asociațiilor de femei, a spus că ele înțeleg să aducă toată zestrea suflutească a Mariei, dar și toată truda brațelor Martei pentru progresul general. Pastorul Farkas, în numele bisericii reformate, D. Weinberger, în numele cultului mosaic. Dr. I. Mezei, în numele baroului. D. M. Ogoreanu, în al asociației învățătorilor care vor să colaboreze cu preoții, școala fiind fiica bisericii. P. A. Gabor, în numele P. S. S. Mihai Robu și al institutului »Presa bună«. P. Niculăeș, în numele franciscanilor români, mândri că întemeietorul lor este decretat patronul acțiunii catolice. D. Al. Coroiu, în numele orașului. Au urmat câteva glasuri din partea feluritelor organizații ale Agru-lui însuși: Dr. Virgil Egri, vicepreședinte general, președintele Agru-lui din eparhia Orăzii (publicăm în altă parte acest discurs!); P. prepozit Al. Breban, în numele Agru-lui din Maramureșul descălecărilor istorice; O. Hulea, în numele Agru-lui din Aiud. Tinerii Șovașău în numele cercului studenților Someșeni, G. Rednic, în al Astru-lui din București și Boca, în al celui din Cluj. Dr. Victor Pop, în al organizației locale a Agrului.

D. președinte general Valeriu Pop cetește textul celor două telegrame ce urmează să se trimită din congresul general M. S. Regelui Carol II. și S. S. Papei Pius XI, apoi comunică două telegrame primite din partea d-lui E. Bucuța, secretarul general al Cultelor și I. P. S. Al. Cisar, arhiepiscopul și mitropoli-

mul rom. cat. din București. După acestea, ședința se ridică. Masă comună, pentru 250 de persoane, la restaurantul »România«.

II. Ședință festivă are loc, în aceeași sală, la ora 17. Se țin două conferințe pentru intelectuali. Una a P. S. S. episcop Alex. Nicolescu despre Euharistie și familia creștină. Cu verva și puterea-i de convingere cunoscute, P. S. S. a dovedit că, precum S. Euharistie e centrul cultului divin, așa este ea și inima fericirii, păcii și armoniei familiare. Mai ales în acest an sfânt, câte șoapte divine nu trebuie să inspire ea tuturor membrilor familiilor creștine! D. Prof. Victor Motogna rostește o interesantă comunicare despre Rolul bisericii române în frământările culturale și politice ale poporului român. Acest rol a fost covârșitor în toate momentele și fazele, începând cu creștinarea, continuând cu luptele pentru independență, pe urmă cu cele pentru renașterea și întregirea națională. În aceste lupte, biserica unită a avut o parte esențială. Expunerea sintetică, foarte sugestivă și atrăgătoare, a distinsului conferențiar a fascinat publicul asistent, care l-a răsplătit cu aplause prelungite. În aceeași ședință secretarul general, d. Prof. Aug. Popa a citit raportul general. Activitate mulțumitoare și mult promițătoare. Numărul organizațiilor a trecut de 700; al membrilor de 50.000 cu manifestații multilaterale: Pe tărâm religios, înfrumșează biserici, desăvârșesc instrucția și educația proprie și a altor membri. Pe tărâm social, acte de caritate pentru bolnavi, străini, neajutorați. Înființează coruri. Înfrățesc din nou școala și biserica, între care o politică nesocotită a încercat să ridice peretele urei și al neînțelegerii; apoi pe muncitorii intelectuali cu cei manuali. D. cassier general E. Birtolon cetește raportul despre situația materială a Agrului.

Pentru verificarea raportului secretarului general se alege o comisie compusă din dd.: general Dănilă Popp, Prof. I. Moisil, E. Precup, Dr. Victor Pop, Dr. A. Suci, A. Lupeanu, I. Buta și O. Hulea. Pentru al cassierului una din dd.: Dr. Liviu Micșa, Dr. V. Bilțiu, Al. Coroiu, Dr. Gh. Bulgăr, Dr. I. Pantea și I. Maior. — Seara concertul strălucitului cor din Cluj, sub conducerea d-lui Prof. I. Caranica. Cu forțele ce posedă acest cor, a executat atât de minunat punctele bogatului și variatului program ce și-a ales, încât la cererile stăruitoare ale publicului, cele mai multe au trebuit repetate.

Ziua a treia. Liturghia arhierescă a avut loc, de astă dată, în biserica parohială. Sub durata ei a predicat redactorul nostru, P. Aloisie L. Tăutu, vorbind despre siguranța și fericirea ce o are fiecare greco-catolic unit cu Roma că i se predică același cuvânt și același adevăr ce-l predica Mântuitorul oame-nilor din vremea Sa, deoarece biserica creștină catolică unită cu Roma Verhovnicului Apostolilor, este singura și adevărata moștenitoare a misiunii încredințată de Isus Hristos apostolilor săi. A mai evocat oratorul datoria fiecărui membru al bisericii unite, din oricare tagmă socială ar fi, de-a realiza cât mai mult în viața individuală, familiară și socială-publică principiile moralei acestei biserici, ca prin viața lor exemplară să contribuie să nu numai la ridicarea prestigiului acestei biserici, dar și la fericirea țării și a patriei atât de bătută de criza morală și de caractere.

Constituirea Agrului din eparhia Cluj-Gherla s'a făcut în aceeași sală, sub președinția P. S. S. episcopului Iuliu. D. Prof. univ. Dr. Al. Borza, președin-

lele comitetului provizoriu a arătat, în câteva cuvinte substanțiale, opera înfăptuită până acum, și problemele de rezolvat pentru viitor. D. secretar Iustin C. Iuga a citit un raport minuțios despre activitatea secțiilor locale. Pe teritoriul acestei eparhii sunt organizații în 213 parohii și altele se află în curs de organizare. Procedându-se la alegere, se formează un comitet eparhial de aproape 50 de fruntași. Președinte e proclamat cu mare însuflețire harnicul președinte de până acum D. prof. univ. Borza, iar pe lângă D-sa alți șapte vice-președinți în tot atâtea centre eparhiale.

Federația asociațiilor femeilor române unite urmează imediat după constituirea precedentă, sub președinția d-nei Livia Boilă, presidenta reuniunii Sf. Maria din Cluj. P. S. S. Iuliu, salutând pe congresiste, a arătat, în câteva cuvinte, rolul însemnat ce-l au femeile în viața noastră națională și bisericească. Luând apoi cuvântul, d-na Livia Boilă susține cu mult succes ideea federalizării tuturor asociațiilor de femei, sub egida Agrului. Organizarea se grupează pe eparhii, încât toate reuniunile unei eparhii constituie o unitate a federației proiectate ce va funcționa independent, servind interesele locale și înaintând centrului din Cluj o dare de seamă anuală. Spiritul de jertă, abnegație, iubire și pace al femeii va fi un aport considerabil la progresul general. — La această propunere aderă toate reprezentantele: d-na Emilia Hopârteanu (archidieceză); d-na A. Vaida (Cluj-Gherla); Marta Iepure (Maramureș); A. Tăutu (Oradea); N. Brinzeu (Lugoj). După aceste declarații principiare, admitându-se, la cererea reprezentantului eparhiei noastre ca reuniunile noastre să funcționeze după statutul propriu, federația se înfăptuește. D. președinte Valeriu Pop salută această federație, precum și pe presidenta ei, d-na L. Boilă, membră de drept în comitetul central al Agrului.

A. St. R. U. (Asociația Studenților Români Uniți) încă a ținut, paralel cu federația femeilor, o ședință în sala cea mică a prefecturii, sub președinția d-lui d-lui Prof. Borza. Mult le-au folosit studenților statul luminat al P. prepozit I. Popa, P. Gabor și al P. A. Tăutu. Pe viitor, ca pretutindeni în lumea catolică, vor funcționa secții deosebite pentru studenți și pentru studente, nu comune ca până acum. S'a primit în Federală Astru-Iași. Astru din Cluj se gândește chiar la o revistă în spiritul asociației, la exerciții spirituale etc.

Ședința din urmă a fost închinată verificărilor. O comisie compusă din dd.: general Dănilă Papp, I. Moisil, E. Precup, Dr. Victor Pop, Dr. A. Suci, A. Lupeanu, I. Buta și O. Hulea a examinat raportul general; iar alta din dd.: Dr. Liviu Micșa, Dr. V. Bilțiu, Al. Coroiu, Dr. G. Bulgăr, Dr. I. Pantea și I. Maior raportul prezentat de d. cassier E. Birtolon.

În numele comisiei speciale a *presei*, P. canonic Ioan Georgescu a propus iar congresul a acceptat: a) să se lupte pentru fondarea unui cotidian catolic în capitala țării; b) să se creieze fondurile necesare acestui ziar. »Presa bună«, Iași cedează 50% din prețul broșurilor sale, vândute de organizațiile Agrului, în scopul aceste. c) Actuala presă catolică să fie susținută, înlesnindu-i încasarea restanțelor și făcând abonamente noi; în schimb acestea să deschidă »pagina Agrului«. d) Înstituirea dumeinei presei. e) Un mare comitet al presei, compus din toți publiciștii noștri, în frunte cu P. I. Agârbiceanu, proclamat președinte. Congresul a discutat și problema *educoștei* în școală. Potrivit propunerilor d-lui Prof. Borza, primite

de congres: să cerem 1, pretutindeni învățători de religia copiilor; 2, internate și reuniuni Mariane pentru elevii secundari; 3, căminuri pentru studenți și studențe; 4, organizațiile locale să activeze practic, potrivit împrejurărilor la fața locului.

Se hotărăște facerea unei intervenții la guvern pentru respectarea *repaosului dominical* ce se calcă de multeori foarte supărător chiar și la universități. Se dă și sugestia înființării unei organizații a cateheților.

Incheind P. S. S. Iuliu arată în câteva cuvinte mângăierile sufletești hărăzite de aceste zile ale Domnului care au fost cele închinat Agru-lui, apoi aduce cuvenitele mulțumiri particularilor și autorităților ce s'au ostenit cu organizarea acestui frumos congres.

Ridicându-se congresul, număroasa asistență cântă cântarea de mărire a Stăpânei cerului și pământului: »Cuvine-se«.

Congresul general viitor va avea loc la Lugoj, potrivit invitației P. S. S. episcopul Alex. Nicolescu. Frații bănățeni ne rezervă surprizele viitorului.

În fine, dacă e îngăduit și unui umil cronicar să exprime o dorință, după înregistrare de atâtea fapte, aceasta e: *a)* să se comunice mai dinainte raportul general secțiilor eparhiale; *b)* să se reducă salutările prea număroase în sedințele de deschidere; *c)* să se rezerve mai mult timp discuției problemelor vitale: presă, educație, organizație etc.; *d)* conferințe pentru popor.

P. I. G.

Discursul d-lui Dr. Valeriu Pop, fost ministru, președintele general al Agru-lui, la deschiderea congresului din Dej.

Doamnelor și Domnilor!

Dupăcum harnicul gospodar, cu conștiința omului ce și-a făcut datoria din plin, aleargă la câmpul ce își arată belșugul rodului binecuvântat în bătaia aurie a soarelui de toamnă și recunoscător culege cu ceea ce bunul Dumnezeu s'a îndurat să răsplătească munca încrezătoare și neostenită de un an, așa și noi, întruniți în congres ne ducem toamnă de toamnă din ținut în ținut pentru a lua în seamă roadele muncii spirituale din cursul unui an.

Dat ne-a fost în toamna aceasta să venim în străvechiul oraș scaldat de răul Someșului și în tălăzuirea mulțimilor nesfârșite ce au alergat la acest mare praznic creștinesc și românesc, să avem învederata dovadă a rodului ce-l poate *da osteneala unor vrednici păstori sufletești, ajutoși de entuziasmul și râvna intelectualilor fruntași*. Nu precupețim deci lauda celor ce — luptând cu multe și mari nevoi într'un ținut sărac în bunuri materiale, însă bogat în cele sufletești —, ne-au dat sârbătoarea de azi în toată măreția ei.

Doamnelor și Domnilor!

Neuitatele clipe de înălțare și reconfortare ce trăim, ne îndeamnă să aruncăm o privire la rosturile trecutului și întăriți de învățămintele ce se desprind din cele petrecute să arătăm cele ce fără greșală trebuie să vină.

Creștinismul este legea iubirii, legea sacrificiului de sine, este minunata *concepție a spiritualității*, eșită biruitoare peste ruinele neputințioasei și desfrânatei concepții materialiste a păgânismului. Christos a indicat omenirii o nouă cale de urmat, a statornicit o

nouă așezare cu infinite posibilități de nobile avânturi. Mântuitorul prin legea nouă *a subordonat tot ce este vremelnic și material la tot ce este etern și spiritual* și astfel a creat noi baze de *fericită conviețuire pă-mânteasă și dobândire a vieții de veci*.

Această sublimă concepție spirituală a creștinismului a creat în 18 veacuri de luptă continuă cu slăbiciunile și imperfecțiunile inerente firii omenești, toată civilizațiunea contimporană. Știință, artă, așezări politice și realizări materiale au găsit totdeauna în concepția creștină și *stimulentul binefăcător dar și frâna necesară* pentru a crea și a păstra armonia măreață și desăvârșită a gândirii și realizărilor omenești.

Nepătrunsa Providență a îngăduit însă că această operă, în continuă ascendență pe măsura cunoașterii tot mai adâncite a Cuvântului, să sufere o dureroasă și plină de consecințe perturbațiune. — Secolul al XIX-a ne-a adus erupțiunea materialismului care sub etichetele cele mai seducătoare și-a croit drum pe toate tărâmurile vieții umane. Generații după generații câștigate noului crez, presumpțioase și disprețuitoare a disciplinelor apuse au început să jure numai pe rațiune și au sfârșit prin a se închina exclusiv vițalului de aur. Apostolii noilor credințe au devenit tot mai cutezători, loviturile lor au fost tot mai îndrăznețe, iar rezultatele obținute tot mai încurajătoare. Statul s'a separat de *biseriică*, de ale cărei servicii învechite și fără rost a crezut că se poate dispensa cu folos pentru binele obștesc. *Autoritatea* Statului degredat la o existență convențională, căruia cetățeanul singuratic sau organizat pe clase se crede îndrituit a se opune, a scăzut în mod vădit. *Monarhii* după monarhii s'au prăbușit și toți se simțeau obligați să aplaude și să se bucure de procesul dispariției a unei anahronice forme de guvernământ. *Familia* cu aspre îndatoriri, dar și cu sublime satisfacții morale ceda tot mai precipiat în fața plăcerilor trecătoare ale libertății sexuale. — În același timp producția sporită la extrem, acumulări fantastice de averi, o dezvoltare nebănuită a tehnicii și câștig ușor dădeau *aparența unei proprietăți generale, care pecetluisa triumful noului concepții de viață, materialistă și pozitivistă*, pe ruinele spiritualității creștine.

Astfel iluminății noilor prefaceri au îndrăsnit să *înlăture una câte una pietrele de temelie ale unei așezări multisekulare, crezând că ea va continua să dăinuiască și fără acest suport*. Care nu a fost însă stupefacția generală, când s'a văzut că edificiul se clatină și amenință să îngroape sub ruinele sale toată splendoarea construcției bimilenare? Priviți în largul lumii și veți vedea rezultatele concepției materialiste: *ruina economică și financiară este generală*, sărăcia și mizeria au trecut pragul pretutindeni; *debandada morală este fără pereche; anarhia vieții publice fără eșire, haosul din viața umanității este complec*. Iar vracii credințelor perimate privesc cu brațele încrucișate la dezastru: nu mai găsesc nicio soluție nicio eșire din acest teribil impas.

Strigătul de ajutor, de mântuire ce se aude tot mai puternic răsuna-va oare în pustiu, omenirea este oare sortită unui dezastru inevitabil?

Nu! În bezna infricășătoare a nopții mijesc deja zorii dimineții. Să nu ne fie teamă, să deschidem ochii și să privim cu încredere la semnele marilor prefaceri ce se anunță. Amuțește hula rostită la adresa credinței dela înălțimea catedrelor universitare și tot mai mult își face drum mărturisirea curajoasă

a existenței lui Dumnezeu. Se îngroașe văzând cu ochii numărul intelectualilor ce alegă la biserică. Tinerimea se pune tot mai mult în slujba lui Christos. State ce își făceau un titlu de glorie din laicism și din izgonirea crucii, au refăcut sau se silesc să refacă o o solidă legătură cu puterea spirituală. La chemarea Preafericitului Părinte care întru amintirea răscumpărării de acum 1900 ani proclamat anul sfânt, sute de mii, milioane de pelerini înfruntă oboselile și primejdiile dramului și cu grele sacrificii bănești alegă la Roma să se închine la mormântul Sfinților Apostoli-martiri. În multe alte țări congrese religioase întru-nesc mulțimi încă nevăzute, cari fac mărețe: mărturisiri de credință. Dar noi? Nu pentru meschine interese personale sau de ordin material, ci pentru a ne împărtăși din puterea credinței, ne-am adunat aci într'un număr așa de covârșitor, din toate colțurile țării.

Lumea întreagă se leapădă de rătăcirile trecutului, *vrea renașterea credinței, restabilirea autorității, a ordinii morale*, cere un ideal și e gata a abandona sau de așeza pe al doilea plan țelurile materiale, egoiste atât de ispititoare altădată. Asemenea ogoarelor arse și pustiite de secetă îndelungată, omenirea secătuită până la desnădejde este însetată de ploaia binefăcătoare a credinței dătătoare de nouă viață.

Atmosfera este încărcată, cerul este acoperit de nori, tunete se aud și întunericul este sfâșiat de străfulgerări de trăsnet. Stropi grași ca bobul încep să cază pe câmpiile înțelenite. Sufletul umanității însă-tate se așterne cucernic în așteptarea botezului purificator al apelor. Ca o ploaie de vară mult așteptată se va revărsa binefacerea credinței asupra noastră și, treziți la o nouă viață, vom pune toate energiile noastre în slujba operei de refacere.

Primatul spiritualității va fi restabilit, pietrele de temelie vor fi așezate la loc, iar viața națiilor și indivizilor își va recâștiga echilibrul și disciplina.

Suntem în pragul biruinței, concepția spirituală își vestește apropiata intrare triumfală, să credem deci, să credem cu tărie și ne vom mântui!

Cuvântarea d-lui Dr. Virgil Egri, primarul municipiului Oradea, președintele organizației eparhiale a Agrului, rostită cu același prilej.

Orice acțiune numai atunci are șanse de reușită, dacă acela care o întreprinde are credința fermă și hotărâtă în izbândă.

Acțiunea noastră are două obiective bine definite: Unul religios, și altul național.

În vremurile de astăzi, când interesele personale primează celor publice și sociale, când egoizmul face cele mai nemiloase ravagii, când omenirea vrea să trăiască numai pentru astăzi, și nu se gândește la ziua de mâine, când legea adevărată a lui Hristos este pândită din toate părțile, noi fiii Agrului datorim să stăm de veghe să propovăduim prin grai viu și mai ales prin faptele noastre dragostea de frate și credința în Dumnezeu.

Să spunem lămurit, că acțiunea noastră este o luptă, lupta luminei și adevărului cu întunericul și cu minciuna, și să mai spunem, că suntem hotărâți aduce această luptă în orice împrejurări, din toate puterile noastre, cu întreg elanul nostru și însuflețire și cu

toată energia noastră, până la suflarea cea mai din urmă.

Vroim să altuim în sufletul fiecăruia, că viața omenească nu este un scop, ci un mijloc pentru mântuire.

Toate aceste le vom ajunge, dacă nu vom fi numai cu numele creștini, ci vom fi creștini practicanți și ne vom adânci în viața religioasă.

Pătrunși de aceste sentimente, nu vom uita niciodată că suntem fiii unei națiuni, care are menirea istorică de a face punte între apus și răsărit.

Noi trebuie să continuăm tradiția strămoșilor noștri de a propovădui ideea națională, și dacă aceasta propagandă a avut ca rezultat întregirea politică a neamului nostru, propaganda ce trebuie să o ducem noi fiii Agrului — sunt sigur, că va avea darul de a ne vedea uniți și sufletește — Ad maiorem dei gloriam.

La lumina acestor considerațiuni și în numele Agrului Diecezan din Oradea salut cu toată căldura sufletului meu Congresul general și îi doresc spor la muncă.

Din lumea catolică.

— **Rusia.** Societatea ateilor ruși care se consideră ca o parte a guvernului bolșevic a hotărât să înceapă cu ziua de 15 Octomvrie o mare agitație împotriva serbării Crăciunului. O secție deosebită se va înființa spre a agita în toată Rusia cu ajutorul a mii de foi volante.

— **Asia.** Va fi interesant să știe cititorii noștri, cât de mult stăruiește Biserica Romei să câștige inimile popoarelor necreștine cu mijlocul științei adevărate. Urmând această dorință nobilă, Biserica a dobândit astăzi patru universități catolice în Asia. O adevărată pildă de felul cum înțeleg institutele catolice să respecte obiceiurile asiatice este universitatea catolică la Peking, vechea capitală a Chinei. Clădirea universității este o construcție uriașă, menită pentru zece mii de studenți. Un preot catolic secular american a jertfit toată averea și toată puterea sa pentru întemeierea acestui institut, care mai înainte era încredințat Părinților Benedictini, acum însă se află în mâinile Societății Cuvântului Dumnezeu. Casele menite pentru locuința Părinților reprezintă un vechiu palat chinez princiar, păstrat cu tot exteriorul său caracteristic. Capela catolică de astăzi este fostul templu chinez, chiar altarul cu prea Sântul Sacrament este masa pe care erau puse odinioară tablele cu numele Strămoșilor prințului, cinstiți ca niște Zei la Chinezi. A doua universitate catolică în Asia este universitatea Societății lui Isus, întemeiată după dorința Sfântului Părinte Piu X în capitala Japoniei Tokio și clădită în stil cu totul modern european. Este foarte caracteristic, că are o facultate deosebită pentru Jurnaliști, un semn cât de de mult stimează Japoniezii această activitate omenească. Studenții creștini ai universității trebuiau anul trecut să treacă printr'o luptă grea. Guvernul ceru, ca universitatea să fie sub controlul armatei, atotputernice în Japonia și ca și studenții creștini să ia parte la anumite ceremonii în templele păgâne cari ar fi după părerea guvernului numai niște ceremonii patriotice. Studenții creștini erau de părerea contrară și refuzau participarea. La Șanghai, în China, în partea concesionată guvernului francez se află a treia

universitate catolică în Asia, tot sub conducerea Părinților Societății lui Isus. Mulți foști studenți ai acestei universități sunt astăzi membri ai guvernului central la Nanking și susțin cele mai bune relațiuni cu foștii lor învățători, deși cei mai mulți studenți n'au primit sfântul botez. A patra universitate catolică în Asia se află sub conducerea Societății lui Isus la Beirut în Siria. Intemeiată la 1875, are azi o facultate teologică, o facultate de medicină și alta pentru limbile orientale. Numărul studenților era în timpul din urmă cam 700. Cu universitatea este unit un Seminar și un liceu în misiunea Părinților Iezuiți pentru emigranții Japonezi; în Brazilia centrală, convertirea propășește mai ușor decât în Japonia însăși, deoarece Japonezii în Brazilia se află în mediu catolic. În treizeci de localități s'au format deja grupuri de familii catolice japoneze, cari trebuie vizitate din partea preotului. Chiar un liceu deplin sub paza misionarilor catolici s'a înființat pentru Japonezi.

— **Polonia.** A doua dată episcopii ucraineni în Polonia cu Metropolitul lor Monseniorul Șeptycki își trimit apelul lor călduros, deși jalnic, în toată lumea spre a dirija atențiunea lumii întregi asupra agoniei dureroase a poporului lor sub puterea bolșevicilor ruși în Ucraina sovietică. Acum nu mai poate fi vorba de vreun ajutor material pentru cei înfomețați, *ajutorul ar veni prea târziu*, căci poporul ucrainean moare de foame. Episcopii cer numai un singur ajutor pentru nenorociții lor connaționali, ajutorul suprafiresc al rugăciunii pentru moribunzi și compătimirea pentru dânșii. Să se publice cu instrumentele radio în toată lumea, că un popor întreg printr'o politică criminală a fost condamnat la moarte. Pe cei muribunzi dincolo de graniță îi sfătuiesc să aducă vieața lor lui Dumnezeu ca o jertfă de bună voie, unindu-o cu moartea Mântuitorului pe cruce; pe prizonitori însă îi amenință cu judecata lui Dumnezeu de oarece sângele celor nevinovați strigă răsunare la tronul Celui prea înalt și a pătruns nourii să ajungă la urechile lui. Toți creștinii sunt îndemnați să prescurteze prin rugăciuni, posturi și jertfe timpul suferințelor poporului ucrainean, deoarece strigătul pentru ajutorul omenesc n'a fost ascultat. Acelor cuvinte adânc mișcătoare ale arhierilor catolici ucraineni să mai adăogăm observația, că ura bolșevicilor prigonește mai ales pe catolici. După scrisorile sosite unui duhovnic catolic, surghiunit din Rusia sudică, în Europa apuseană înainte de vreo jumătate de an opt mii de catolici germani din Rusia sudică au fost transportați cu dea silă în Siberia, cum se zicea »pentru colonizare«; în adevăr, însă, pentru muncă grea fără hrană și fără haine suficiente. Ucrainenii înșiși în Rusia nu sunt membrii Bisericii catolice, dar, după căderea puterii țarilor ruși, se ivi în Ucraina o vie mișcare pentru Sfânta Unire a Ucrainenilor cu Biserica catolică. La Cherson, un mare congres al Ucrainenilor se pronunță în favoarea Unirii cu Roma. Când însă Mitropolitul Șeptycki se întoarse din captivitatea sa rusească a casă și trecu prin Ucraina, din multe localități poporul mergea cu steaguri falfăitoare spre întâmpinarea lui pentru a-i cere să primească pe Ucrainenii la Sfânta Unire. Să ne aducem a minte de cuvintele Prea Sfințitului Sloskan, că bolșevismul nu este o luptă economică, ci o luptă antireligioasă a Evreilor internaționali împotriva creștismului. Mai toți Ucrainenii până la Dniepru erau uniți cu Biserica catolică sub guvernul polon înainte de nedreapta împărțire a Poloniei în veacul al optsprezecelea. Ecaterina

a doua și Nicolai I ca și fiul lui Alexandru al doilea smulseră pe Ucrainenii din sânul Bisericii catolice. Mulți Ucrainenii cu acest prilej muriră ca mucenici. Toate acestea le cunosc prea bine bolșevicii ateii. De aceea furia lor se îndreaptă în deosebi contra Ucrainenilor, cari ar fi cel mai bun izvor pentru catolizarea Rusiei întregi. Noi să împlinim îndmnul episcopatului ucrainean și să ne rugăm fierbinte pentru Ucraina și pentru Rusia.

— **Statele unite ale Americii nordice.** Marea criză economică și mondială a adus la bancrută chiar orașul cel bogat al milionarilor New-York, în care vreo trei milioane de oameni trebuie să trăiască din ajutorul statului. Fiindcă anul acesta este totodată centenarul societăților Sfântului Vincentie, întemeiate de Ozanam, catolicii Statelor Unite și ai Canadei s'au întrunit la New-York întâia săptămână a lui Octomvrie pentru a ține o mare conferință caritativă. Așa veniseră cinci mii de delegați din toate Statele Unite și din Canada spre a se constătu asupra problemelor ajutorului pentru cei lipsiți, sub patronatul venerabilului Cardinal Cicognoni. Și statul trimise pe reprezentanții săi, adevă pe Governorul Lehman, pe ministrul muncii Perkius și pe mulți Senatori. În decursul conferințelor, s'a arătat, că Societatea Sfântului Vincentie a făcut dela introducerea sa în America Nordică foarte mult bine. Lucrând în două mari secții, una pentru bărbați, cealaltă pentru femei, a întemeiat în Statele Unite 560 de case pentru orfani, 40 de asiluri pentru copii bolnăvicioși, o sută de birturi pentru copii, mai ales însă este meritul societății, că s'a îngrijit de orfanii streinilor veniți în America și în curând decedați. Așa Societatea a salvat credința catolică pentru multe mii de suflete și va fi un model pentru toate împrejurările asemănătoare. Comisiunea papală pentru Rusia deunăzi a trimis în America pe Preasfințitul Episcop al catolicilor Europei apusene de rit greco-catolic Bucis, fiind că mai mulți preoți ortodocși americani au rugat pe Sfântul Părinte să-i primească în sânul Bisericii catolice. Mai întâi a primit Monseniorul Bucis pe Arhiepiscopul ortodox de New-York Vladimir Alexandrow la Sfânta Unire.

— **Austria.** Spre amintirea mării întruniri a catolicilor germani la Viena, Ministrul apărării țării a dat ordin, că în cărămizi se vor pune iarăși pe pereții odăilor locuite de soldați cruci, iar la steagurile armatei se vor pune panglici cu icoana Maicei Domnului. Ministrul instrucțiunii a adus aminte autorităților școlare, că instrucțiunea religioasă nu este numai o afacere a confesiunilor particulare, ci privește scopul școlii în care este predată. Prin urmare, copiii sunt datori să ia parte la cultul religios al confesiunilor lor. Catolicii de rit răsăritean cari au participat la congresul catolicilor la Viena, s'au adunat pentru o slujbă sărbătorească în biserica ritului lor a Sfintei Varvare împrejurul sicriului cu moaștele Sfântului Iozafat, Arhiepiscop de Witebsk în Rusia Albă. Toți au fost adânc impresionați de cuvintele trumoasei rugăciuni făcute de preotul ofician pentru Sfânta Unire a răsăriteților prin mijlocirea Sfântului Iozafat.

— **Brazilia.** Consulul general japonez, fiind mai înainte la Varșovia, capitala Poloniei, făcu acolo cunoștință cu un prelat catolic și îl stima foarte mult. Acest Prelat era fostul reprezentant al Sfântului Scaun în Polonia Monseniorul Ratti. Când Consulul japonez era trecut în Brazilia, încredință pe fiica sa unei școli

catolice de fete: Conservatorului Canoniselor Sfântului Augustin. Fata, la sfârșit, voi să treacă la catolicism și când se făcuse majorenă tatăl ei după lupte lungi și grele îi dădu învoirea. Consulul general zise părintelui del Toro din Societatea lui Isus, misionar pentru japonezi în Brazilia: Sunt plin de admirație sinceră pentru catolici și mai ales pentru Monseniorele Ratti, actualul Papă al catolicilor. Fata era botezată cu numele Maria Pia. Impresiunea favorabilă ce o lăsase fostul Legat Papal la consulul general era inițiativa acelei convertiri.

— **Elveția.** Cu prilejul congresului minorităților europene la Berna, reprezentantul Rușilor din Estonia Kurcinski, arată, că starea Ucrainei rusești este de-a dreptul teribilă. Călătorul vede la fiecare stație a drumului de fer, sute de oameni zdrențuroși și infomețați cari cer o bucăică de pâine. Refuză banii, deoarece pentru bani tot nu pot cumpăra nimica de mâncat. În Caucazia sunt ținuturi unde nu mai este de loc nicio vită, ba nici măcar, o pisică ori un câine, toate sunt consumate. Dacă țărani se împotrivesc confiscării grânelor, guvernul trimite artileria și cavaleria. Delegata ucraineană Rudnička se plânse, că foamețea n'a urmat prin vreo întâmplare elementară ci numai prin politica gospodărească a comuniștilor ruși. Mulți s'au sinucis spre a protesta contra strașnicei nedreptăți comuniste, douăzeci de mij de țărani au murit la clădirea unui canal. P. Felix Wiercinski, S. I.

CRONICI

— **Hirotoniri.** Absolvenții de teologie, Cristea Nicolae din Bocsig și Pop Liviu din Coșeu au fost hirotoniți de I. P. S. episcopul Valeriu Traian Frențiu la Blaj, în ziua de 23 Oct. a. c. Primul va fi numit, precum suntem informați, la Săcălăsău, iar al doilea la Halmoš în locul P. Vasile Enghiș, mutat la Cozniciul-de-jos.

— **Sfințire de clopot** a avut loc Duminecă, 5 Noemvrie a. c., la biserica noastră din Holod. Însoțit de P. canonic I. Georgescu și P. secretar V. Barbul, I. P. S. episcop Valeriu Traian a ieșit la fața locului să săvârșească acest act atât de însemnat pentru vieața unei parohii. Clopotul are doar o semnificație deosebită în vieața poporului nostru. Despre el spune cimilitura populară: »Iată domnul Buzdugan, Șade sus într'un divan, Și când poruncește, Peste tot vestește«. În fața bisericii, la poarta de triumf, I. P. S. a fost salutat în numele consiliului comunal din Holod de d. consilier Al. Văcărescu, iar în numele credincioșilor de P. Victor Ghergariu. La sfârșitul înălțătoarei slujbe arhieresti, în timpul căreia o mulțime de credincioși s'au împărțit cu sfintele taine — între aceștia și d. subrevizor Tămaș din localitate — s'a făcut sfințirea apei, apoi ungerea noului clopot. I. P. S. a arătat într-o luminoasă expunere, însemnătatea acestui an sfânt, în care se împlinesc 19 veacuri dela răscumpărarea omenirii. Pentru ca această răscumpărare să fie desăvârșită, pe lângă harul lui Dumnezeu, se cere și conlucrarea omului. De aici trebuința absolută de a ține poruncile dumnezeiești și bisericesti, deopotrivă. Să nu ne închipuim că unele, de pildă, cea despre zeciuială sau dijmă nu mai obligă. Precum, dacă nu respectăm repaosul dominical, nu e binecuvântată munca noastră din timpul săptămânii, tot asemenea nu se alege nimic de toată recolta și economiile noastre, dacă nu dăm lui Dumnezeu ce i se cuvine, adică a zecea parte din agoniseală. Nu e mai bine, întreba

I. P. S., să avem nouă părți și să dăm a zecea parte, decât să ni se ia nouă, cum se întâmplă în atâtea dezastre ce trimite Dumnezeu asupra noastră, și să ni se lase numai una? De încheiere, I. P. S. le spunea număroșilor credincioși, dintre cari unii veniți și din comuna vecină Vintir, că I. P. S. le-a zidit biserica, dar așteaptă dela ei s'o împodobească pe cheltuiala lor. Clopotul e numai un început. Să urmeze pictura, stranele ș. a. Atunci va veni din nou în mijlocul lor și le va sfinți și biserica, pentru ca bucuria lor să fie deplină. Mângăiați suflați de vestea cea bună ce au auzit dela Arhipăstorul lor, Holodanii au așezat îndată clopotul în turn și l-au tras de cu ziuă până'n seară, să s'audă 'ntre hotare!

— **Pentru copiii săraci,** s'a organizat o izbită serbare culturală în ziua Sf. arhangheli Mihail și Gavril (8 Noembrie) la teatrul orășenesc Regina Maria din localitate, din partea Reuniunii Femeilor Române, sub președinția d-rei Lucreția Frențiu. Serbarea a început cu intonarea Psalmului 100 de Mendelson, făcută de corul P. Hubic, după care s'a executat »Lăudați«, încântătoarea compoziție proprie a conducătorului corului. P. ieromonah I. Gârleanu, din cinul S. Francisc de Assisi, a citit o interesantă conferință asupra însuși părintelui întemeietor al cinului său, cel întâia dată învrednicit să poarte în corpul său viu stigmatele Mântuitorului, cel mai poet între sfinți și cel mai sfânt între poeți, dar în același timp om de acțiune cu expansiuni nebănuite. Conferința presărată cu versuri sugestive a fost înviorată și cu multe proiecțiuni luminoase. D-ra Maria Marian dela Școala superioară de comerț a recitat cu rară distincție »Lupul dela Gubbio«, poezie de I. M. Gârleanu; asemenea d-ra Malvina Ghidan dela liceul de fete Oltea Doamna din localitate »In valea Rietti«, poezie de acelaș. A urmat apoi »Clacă de tors«, o amuzantă piesă, în timpul căreia numărul public asistent s'a putut desfăta în cântecele și jocurile următoarelor eleve dela școala de aplicație a Școlii noastre normale, precum și dela liceu: M. Văcărescu, M. Văleanu, I. Marta, L. Pop, Z. Popovici, D. Bleda, E. Barbul, E. Popescu, R. Bleda, V. Marta, B. Mezaros, M. Sallerbeck ș. a. De asemenea, a fost încântător tabloul viu și recitarea în ansamblu dela sfârșit. Succesul moral a fost desăvârșit. Sperăm că și cel material va fi considerabil, cu toate greutățile ce ne apasă. Asemenea serbări creiază o atmosferă de interes și de dragoste pentru instituțiile noastre școlare și culturale. Onoare incusitelor organizatoare ale serbării!

— **Jubileul de 50 de ani al d-lui Prof. O. Ghibu** e comemorat în No. 1 din anul III al revistei »Satul și Școala« condusă de d-nii C. Jencică și D. Goga. Revista enumără cele 42 de opere publicate de cel sărbătorit în laborioasa și fecunda sa activitate — opere ce alcătuiesc pedestalul ascensiunii sale. Ea publică și câteva articole înfățișând felurite aspecte ale acestei activități. De bună seamă, istoria culturală va trebui să țină cont de munca depusă de d. Ghibu pentru redășteptarea conștiinței naționale în Basarabia, apoi pentru organizarea învățământului românesc în Ardeal. În timpul din urmă, d-sa a început să urmărească cu pasiune marea problemă a unirii bisericilor românești (ortodoxă și unită), — prin ceea ce a atras luarea aminte și a străinătății. Iată, tot atâtea cuvinte, pentru care îi urăm și noi din tot sufletul încă mulți ani de tot mai spornică activitate. (ig.)

BIBLIOGRAFIE

— **Orientalia Christiana**. Vol. XXIX, Num. 83 Mons. Giuseppe Beltrami, La Chiesa caldea nel secolo dell'Unione. Pont. Institutum Orientalium Studiorum, Roma 128, Piazza Santa Maria Maggiore, 7, Format 8°, pagini 284, preț 45 lire.

Secolul unirii Bisericii Caldeene cu Biserica Romei este sec. XVI, Papa Iuliu III a trimis, la cererea lui Sulaqua, doi călugări Dominicani în Malabar, ca să propovăduiască unirea. Acești călugări au fost: Ambrogio Buttigeg și Antonino Zahara, — amândoi din insula Malta. Autorul nu se oprește cu expunerea sa istorică la 1564, anul morții celui de al doilea apostol al unirii, ci o urmărește până la sfârșitul secolului. Lucrarea e întemeiată pe o vastă literatură istorică, precum și pe 38 documente inedite, scoase din arhivele secrete ale Vaticanului. O tabelă cronologică dă o privire sinoptică asupra evenimentelor. E regretabilă absența unui Indice de nume ce ar facilita consultarea.

— **Orientalia Christiana**. Vol. XXX, 3. Num. 86. Irénée Hausherr, De doctrina spirituali Christianorum orientalium, Quaestiones et scripta I, Roma 128, Piazza S. M. Maggiore, 7, același format, p. 218, preț 12 lire.

Autorul, profesor de teologie spirituală: Ascetică și Mistică la Institutul papal oriental din Roma, tipărește cinci lucrări de asemenea teologie. Acestea sunt: 1. Lucrarea despre rugăciune a lui Evagrius din Pontus în limba siriacă și latină; 2. Oare S. Efrem a prețuit mai mult pe Maria decât pe Marta?; 3. Originea teoriei orientale despre opt păcate de căpetenie; 4. Înfrățirea cărții S. Ieroteiu; 5. O scriere stoică sub numele S. Antonie Pustnicul. Opera e de mare interes prin notele și informațiunile ce procedă și însoțesc textele.

— **Orientalia Christiana**. Vol. XXXI. — 1. Num. 87. Die Gottheit Christi bei Afrahat von Ignatius Ortiz de Urbina S. I. Roma 128, P. S. M. Maggiore, 7, p. 140, preț 24 lire.

Autorul, prof. de Patrologie la Institutul papal oriental din Roma, se ocupă de divinitatea lui Hristos la înțeleptul Afrahat din Persia care a trăit în al doilea sfert al sec. IV, pe timpul sinodului ecumenic din Niceea (325). Afrahat este un „unicum“ în istoria literaturii creștine, mai ales dogmatice. Dela Isus Hristos el e singurul om neinfluențat de ideologia greco-romană. Unii istoriografi moderni necredincioși pretind că, înainte de numitul sinod ecumenic, nu poate fi vorba de divinizarea lui Isus. Această dogmă s'ar fi făurit abia în urma luptelor cu Arianii. Iată, însă, că înțeleptul Afrahat care trăiește cu totul izolat în Persia, fără să participe la marile lupte ce frământau atunci creștinătatea, se ocupă în a 17-a omilie a sa de divinitatea lui Hristos, spunând limpede: „Pentru noi e adevăr necălit, că Isus e Domnul nostru, Dumnezeu, Împărat și Fiul lui Dumnezeu, lumină din lumină etc.“ E, deci, întemeiată concluzia autorului că dogma despre divinitatea lui Isus Hristos are tradiții mai vechi și diferite de cele ce găsim în întâiul sinod ecumenic al creștinătății.

— **Irénikon**, revista Benedictinilor din Amay-sur-Meuse (Belgia) N-le 2—3 aduc, între altele, note de eclesiologie ortodoxă, cronici din viața religioasă ortodoxă, mai ales rusă și o vastă Bibliografie. În această Bibliografie sunt recensate elogios lucrările: Paul Henry, Les églises de la Moldavie du Nord și Pr. C. Dron. Canoanele. — În No. 4 Dom M. Schwarz începe un documentat studiu asupra cântului bisericesc bizantin din zilele noastre. La Bibliografie remarcăm recensia asupra lucrării: E. Gerland, Die Genesis der Notitia Episcopatum, editată de asumpționiști în Kadiköy-Istanbul, 1931; asemenea nota asupra Documentelor Moldovenești înainte de Ștefan cel Mare vol. I de Ștefan Costăchescu; apoi asupra recentelor lucrări (Liturghia aproapei; Suferința și Prezența lui Dumnezeu) de Vladimir I. Ghika.

— **Colecție de cântece bisericești**. Ediția VII, Săbăoani Roman, 1933. P. Morariu a cules cele mai bune și mai frumoase cântece bisericești care, se vede, au mare trecere, de vreme ce se scot în a VII-a ediție. Atâtea dintre ele, deși sunt destinate în rândul întâiu credincioșilor de rit latin, pot fi de folos și celor uniți.

— XII (XXXV) și XIII (XXXVI) *Anuarul liceului român unit de fete din Beiuș*, aparținător episcopiei române unite din Oradea pe anii școlari 1930—31 și 1931—32, întocmit de Elisa Dr. C. Pavel n. Stefanica directoare, Beiuș, Dolna, 1933, p. 88.

Anuarul acesta cuprinde, pe lângă cronicile celor doi ani școlari și pe lângă obișnuitele statistici și informații școlare, indispensabile acestor fel de publicațiuni, și câteva note biografice asupra regretatului director al acestei școli, Camil Selăgian, precum și asupra soției sale, profesoară pensionară, d-na Angela Selăgian n. Butean, decorată atât de Ministerul Instrucțiunii cu „Meritul Cultural“, cât și de Academia Română cu un premiu, pentru felul cum alcătuiase o carte de cetire.

— **Biblioteca „Agru“ Intelectualii și credința**. Conferință ținută la congresul general al Agru lui în Afud de Dr. Aristotel Banciu, Blaj 1933 (Tipogr. Seminarului Teologic) p. 15.

Autorul, conferențiar la Facultatea de Medicină a Universității din București, ca președinte al secției Agru-lui din capitală, a desvoltat și desvoltă o activitate din cele mai remarcabile. D-sa a organizat secția centrală a Agru-lui cu o misiune atât de înaltă în inima Românismului. D-sa a inaugurat întâiul ciclu de conferințe publice la „Tomis“ cu o conferință magistrală despre știință și credință. D-Sa e mama binecuvântată, în jurul căreia roiesc albinele purtătoare de miere a cuvântului dumnezeesc al Bisericii noastre din capitală. Cetitorii noștri își vor aminti cu plăcere de frumoasele cuvinte adresate de D-Sa, în calitate de președinte al Agru-lui din București, Eminenței Sale Card Dolci, cu ocaziunea plecării acestuia din țară. — Conferința de față e o nouă și strălucită mărturisire de credință a autorului. Intemeiat pe autorități științifice de mână întâi, ca Faraday, Pasteur etc., autorul declară: „Fericit cel ce poartă în sine un Dumnezeu!“ Acest Dumnezeu, însă, nu este oricare, ci cel cinstit ca atare de întreaga creștinătate: Isus Cristos. De aceea, încheie cu Paul Claudel: „Infernul este peste tot, unde nu-i Isus“. Câtă vreme organizația centrală a Agru-lui are astfel de Mentor, ea e pe calea cea mai bună.

— **C. Bobulescu: Din viața mitropolitului Veniamin Costachi**, Neamul, copilăria, tinerețea și episcopatul. Chișinău, 1933 p. 160.

E o contribuție de valoare pentru cunoașterea întemeierii unui seminar teologic care, astăzi, îi poartă numele: V. Costachi, seminar în slujba căruia au fost chemați de Aga Gh. Asaki și faimosii dascăli ardeleni: V. Pop, Fabian Bob, Manfi și Costea. Pentru munca îndărătnică, modestia rară și blândețea celui studiat în aceste pagini, recomandăm lectura lor tuturor iubitorilor de istorie bisericească și culturală.

— **32 Opere din literatura română**. Analize literare- (Rezumate, comentarii, discuții, aprecieri). Activitatea Soc. pentru studiul literaturii române a elevilor din cl. VII și VIII ale liceului Gh. Șincai din București 1932—1933 p. 248, preț lei 100.

D-l I. M. Rașcu, profesor la acest liceu, membru al Soc. Scriitorilor Români, e bine cunoscut cetitorilor noștri (D-Sa a redactat, împreună cu d. Frollo și Georgescu) un trumos număr din „Observatorul“ dela Beiuș). Ca conducător de Societate de lectură e, poate, fără seamăn între profesorii secundari ai țării. D-Sa scosese, în aceeași calitate, o serie admirabilă de anuare ale Soc. Gr. Alexandrescu a elevilor dela liceul „Unirea“ din Focșani. Acum reia această glorioasă tradiție cu puteri sporite la liceul Șincai din București. D-Sa, ca fost membru al Școlii române din Paris, a avut prilej să facă studii de literatură comparată, găsind nu numai izvoare de inspirație recunoscute ale marilor noștri scriitori, ci și diferitele ecouri ce au trezit operele lor în marea literatură franceză. Cele 32 opere, studiate de elevi sub conducerea D-Sale, sunt datorite lui: V. Alecsandri, Al Odobescu, Al Russo, C. Negruzzi, D. Zamfirescu, Miron Costin și Ion Neculce, Pentru Alecsandri în deosebi, dar și pentru ceilalți autori, publicația de față rămâne, alături de aceea a d-lui Ch. Drouhet, cea mai de seamă lucrare de literatură comparată din anii din urmă. Anumite institute literare și științifice și chiar facultăți de litere ar putea fi mândre cu asemenea publicație. Onoare autorului și editorilor săi.

— **A apărut Observatorul** No. 7—8 (Sept.—Oct.) 1933, Beiuș, cu un cuprins bogat și interesant. Colaboratori: Mia Frollo, Codreanu, Ceparu, Teiușan ș. a. (ig.)